

TURUN KAUPPAKORKEAKOULU

Turku School of Economics and Business Administration

TULEVAISUUDEN TUTKIMUSKESKUS

Energiatehokkuuden yhteiskunnalliset merkitykset

Jarmo Vehmas

Turun kauppa korkeakoulu
Tulevaisuuden tutkimuskeskus

Teollisen ekologian foorumi
Tampere 19.4.2005

Sisällys

1. Energiatehokkuudesta
2. Energiatehokkuusindikaattorit kansantalouden makrotasolla
3. Hiilidioksidipäästöihin vaikuttavia tekijöitä – dekompositioanalyysi
4. Päätelmiä

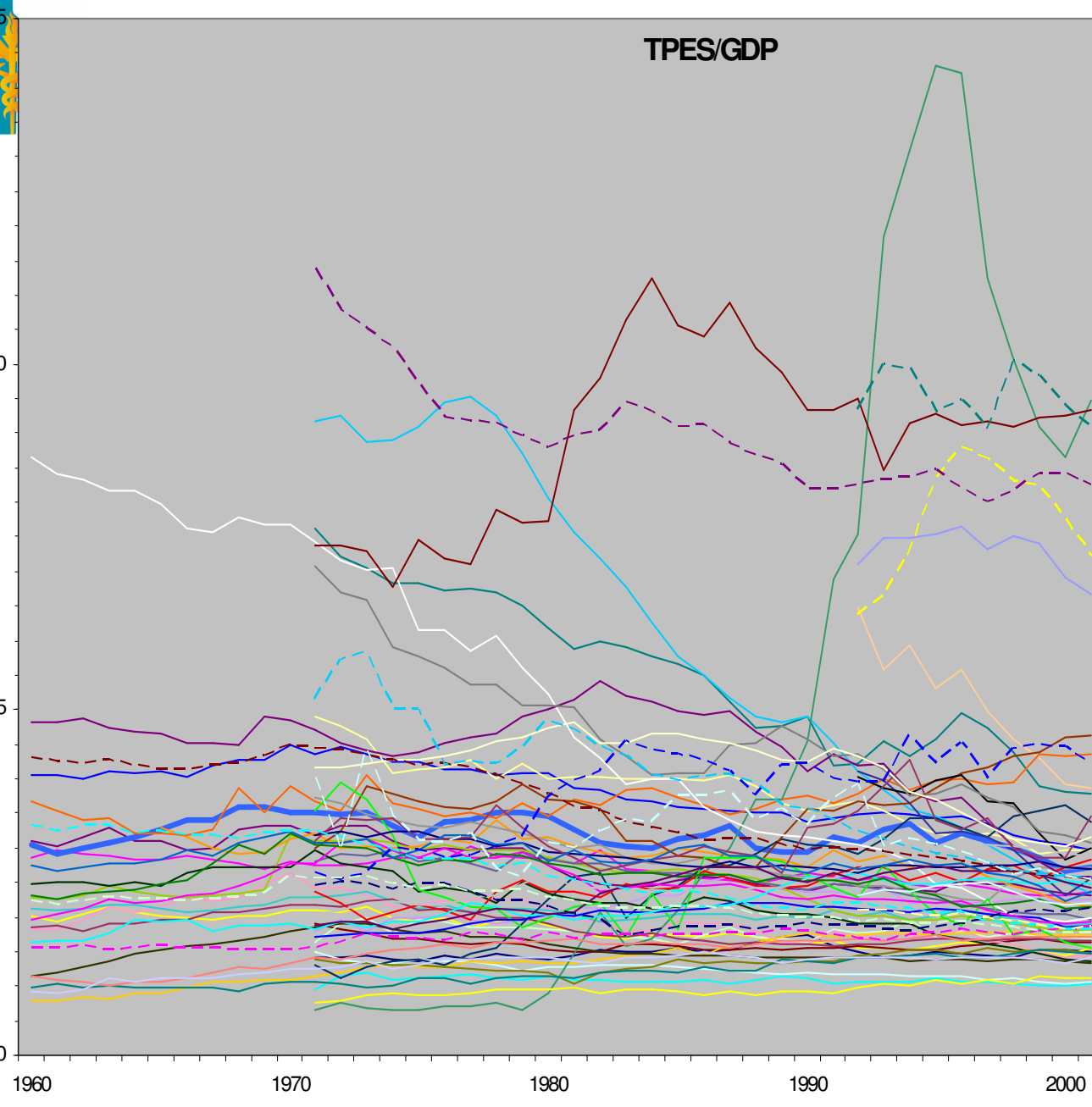
Energiatehokkuudesta

- Energiatehokkuuden määritelmä
 - tuotanto/tulos suhteessa käytettyyn energiaan
- Intensiteetin määritelmä
 - energian käyttö suhteessa tuotantoon/tulokseen
- Kontekstit:
 - Energia kustannustekijänä
 - tuotannollisen toiminnan (myös energian tuotannon) taloudellisuus
 - resurssien hallinta
 - Energian käytön ympäristövaikutukset:
 - päästöt, erityisesti CO₂
- Merkitykset
 - mikrotasolla
 - makrotasolla

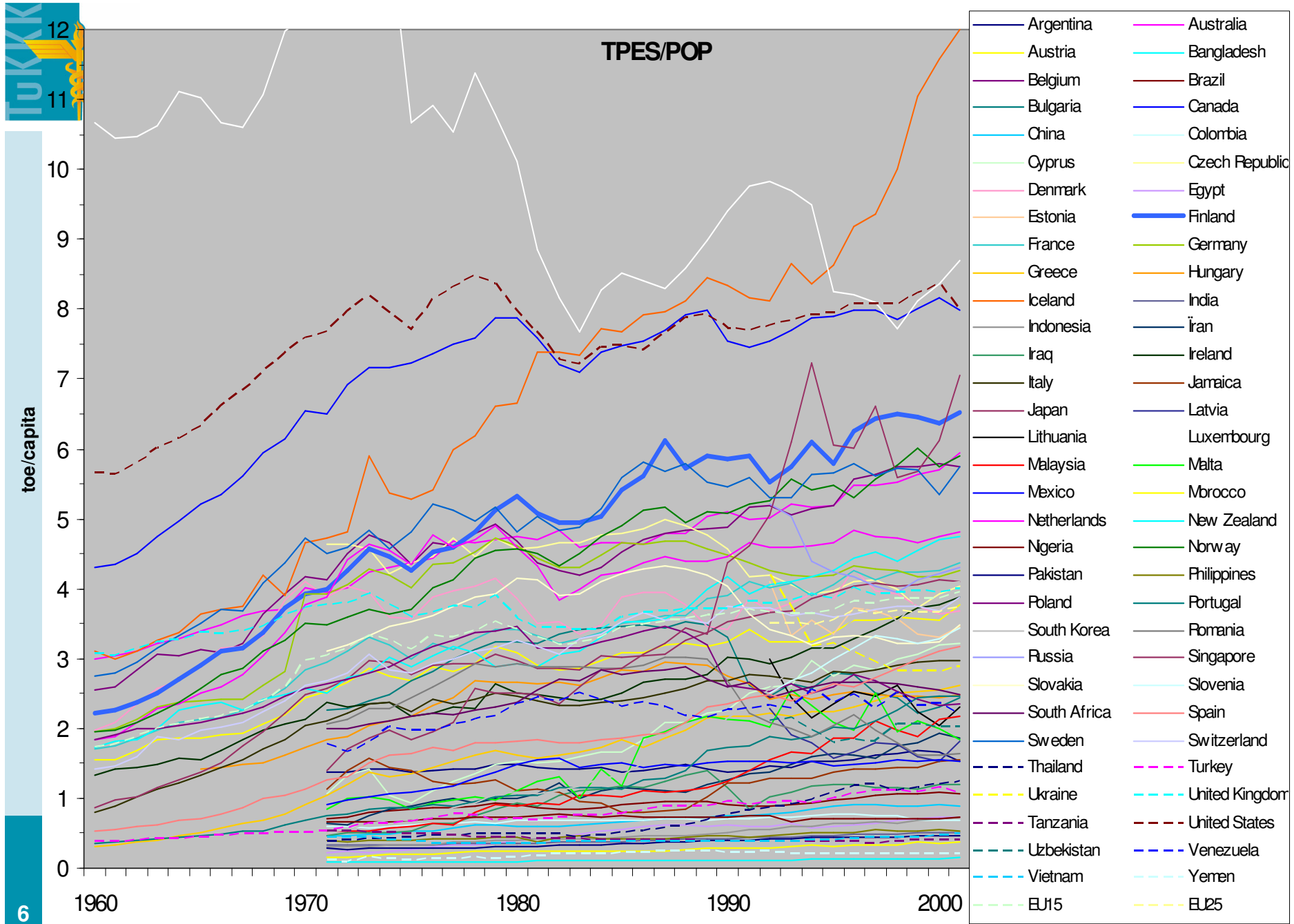
Energiatehokkuuteen liittyviä indikaattoreita kansantalouden makrotasolla

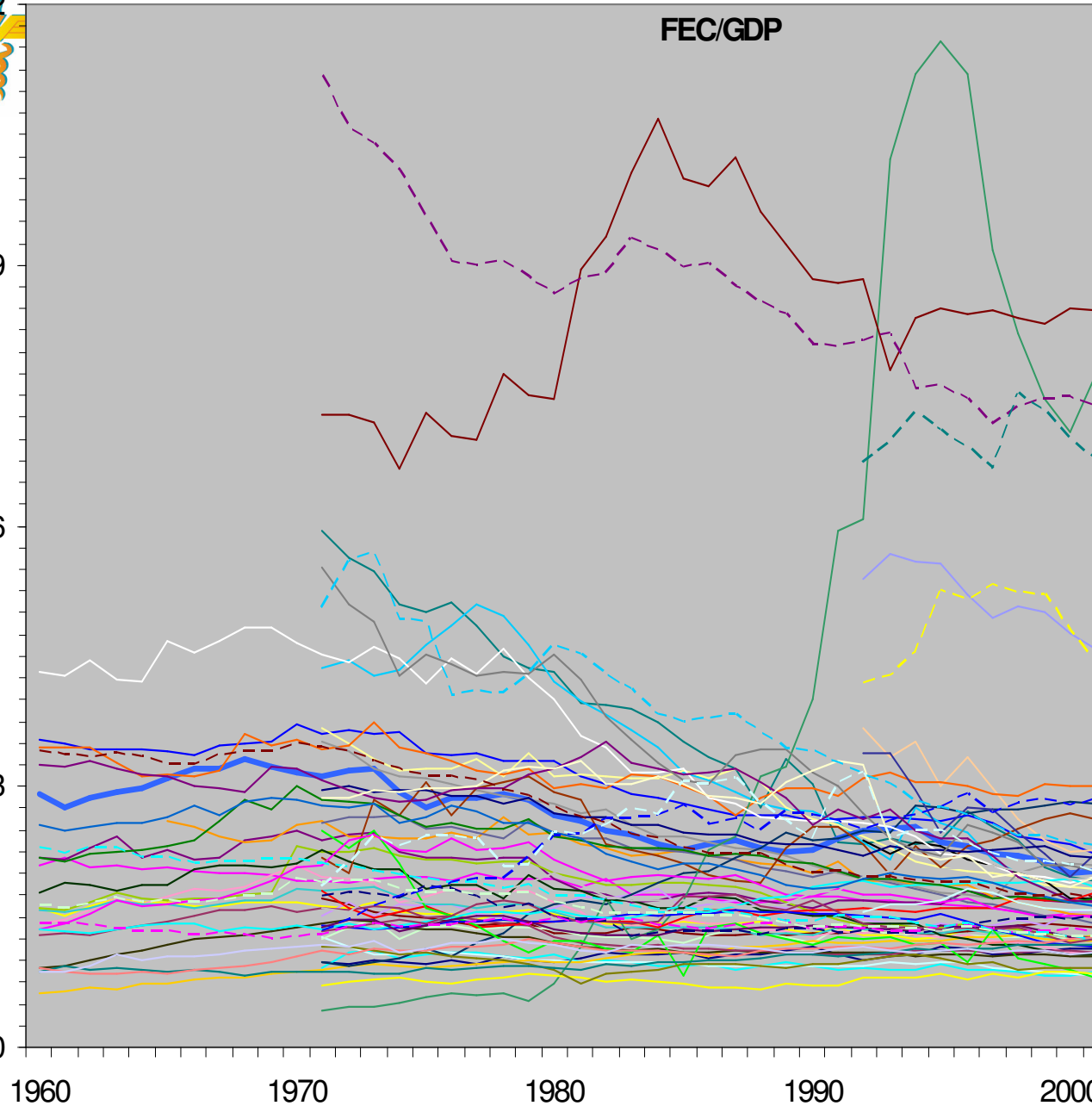
- primäärienergian hankinta/bruttokansantuote (TPES/GDP)
- primäärienergian hankinta per capita (TPES/POP)
- energian loppukulutus/bruttokansantuote (FEC/GDP)
- energian loppukulutus per capita (FEC/POP)
- energian loppukulutus/primäärienergian hankinta (FEC/TPES<1)
- hiilidioksidipäästöt/primäärienergian hankinta (CO₂/TPES)
- hiilidioksidipäästöt/energian loppukulutus (CO₂/FEC)
- hiilidioksidipäästöt/bruttokansantuote (CO₂/GDP)
- hiilidioksidipäästöt per capita (CO₂/POP)

TPES/GDP

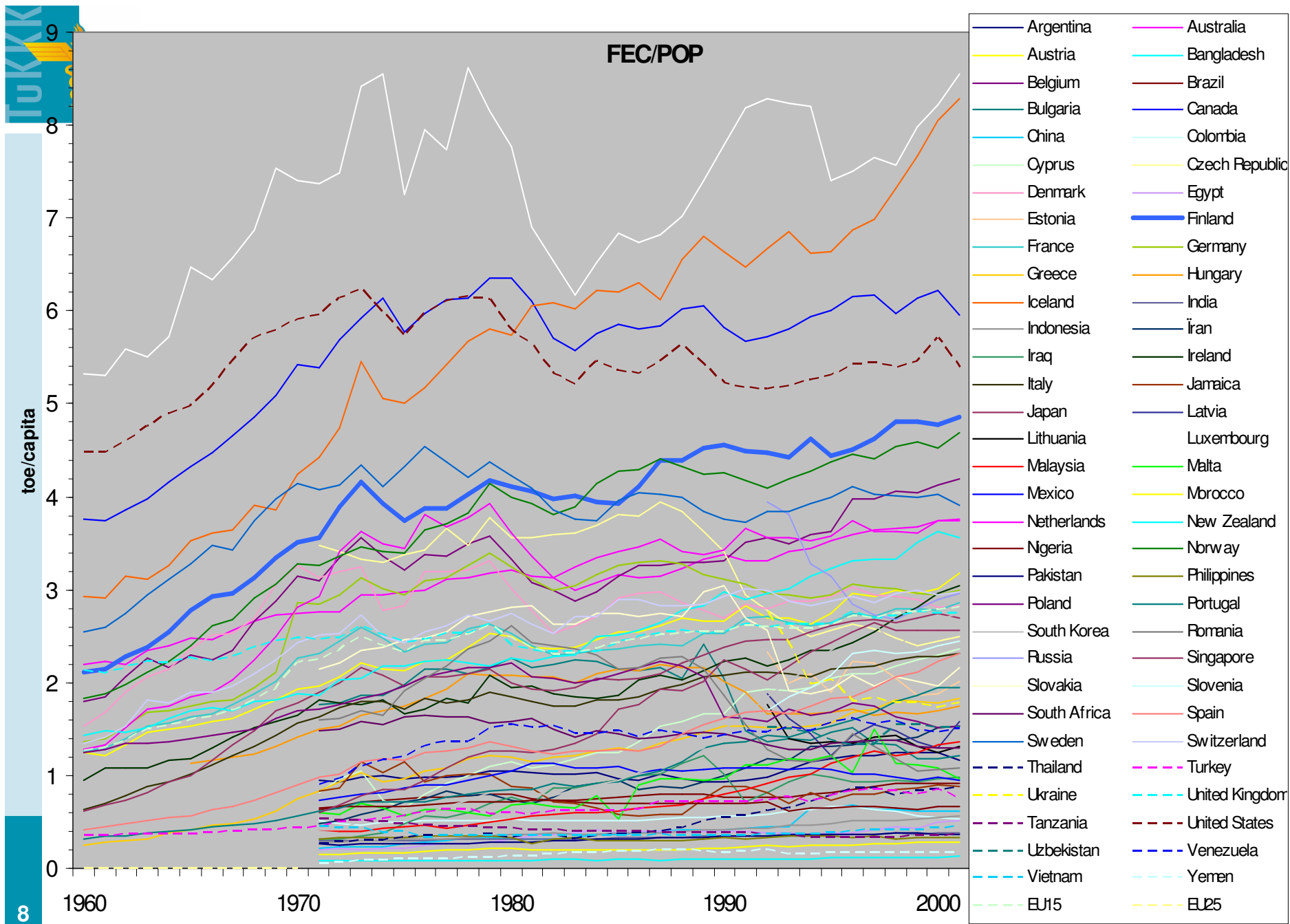
- Argentina
- Austria
- Belgium
- Bulgaria
- China
- Cyprus
- Denmark
- Estonia
- France
- Greece
- Iceland
- Indonesia
- Iraq
- Italy
- Japan
- Lithuania
- Malaysia
- Mexico
- Netherlands
- Nigeria
- Pakistan
- Poland
- South Korea
- Russia
- Slovakia
- South Africa
- Sweden
- Thailand
- Ukraine
- Uzbekistan
- Vietnam
- EU15
- Australia
- Bangladesh
- Brazil
- Canada
- Colombia
- Czech Republic
- Egypt
- Finland
- Germany
- Hungary
- India
- Iran
- Ireland
- Jamaica
- Latvia
- Luxembourg
- Malta
- Morocco
- New Zealand
- Norway
- Philippines
- Portugal
- Romania
- Singapore
- Slovenia
- Spain
- Switzerland
- Turkey
- United Kingdom
- United States
- Venezuela
- Yemen
- EU25

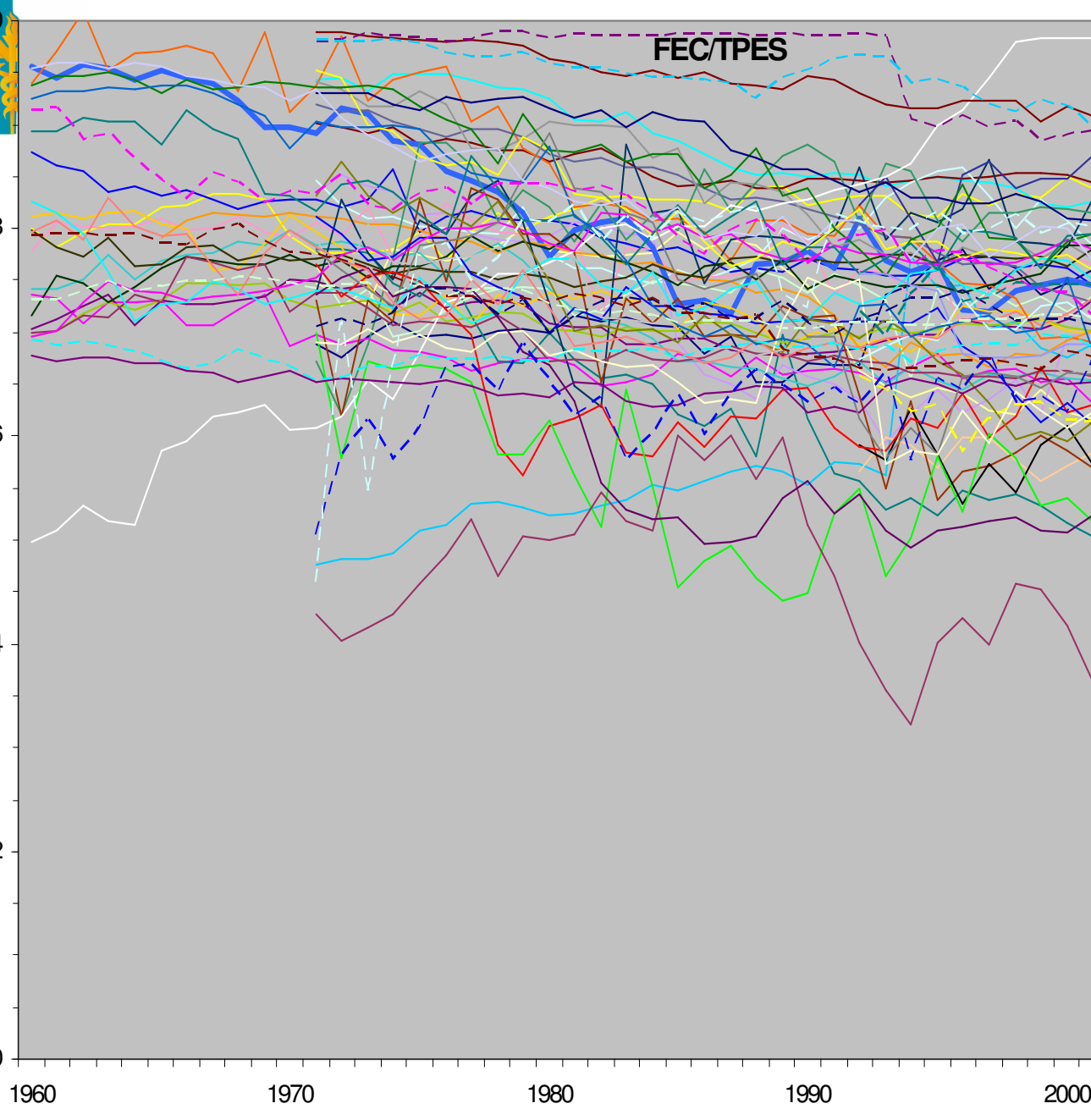

FEC/GDP

- Argentina
- Austria
- Belgium
- Bulgaria
- China
- Cyprus
- Denmark
- Estonia
- France
- Greece
- Iceland
- Indonesia
- Italy
- Japan
- Lithuania
- Malaysia
- Mexico
- Netherlands
- Nigeria
- Pakistan
- Poland
- South Korea
- Russia
- Slovakia
- South Africa
- Sweden
- Thailand
- Ukraine
- Tanzania
- Uzbekistan
- Vietnam
- EU15
- Australia
- Bangladesh
- Brazil
- Canada
- Colombia
- Czech Republic
- Egypt
- Finland
- Germany
- Hungary
- India
- Iran
- Ireland
- Jamaica
- Latvia
- Luxembourg
- Malta
- Morocco
- New Zealand
- Norway
- Philippines
- Portugal
- Romania
- Singapore
- Slovenia
- Spain
- Switzerland
- Turkey
- United Kingdom
- United States
- Venezuela
- Yemen
- EU25

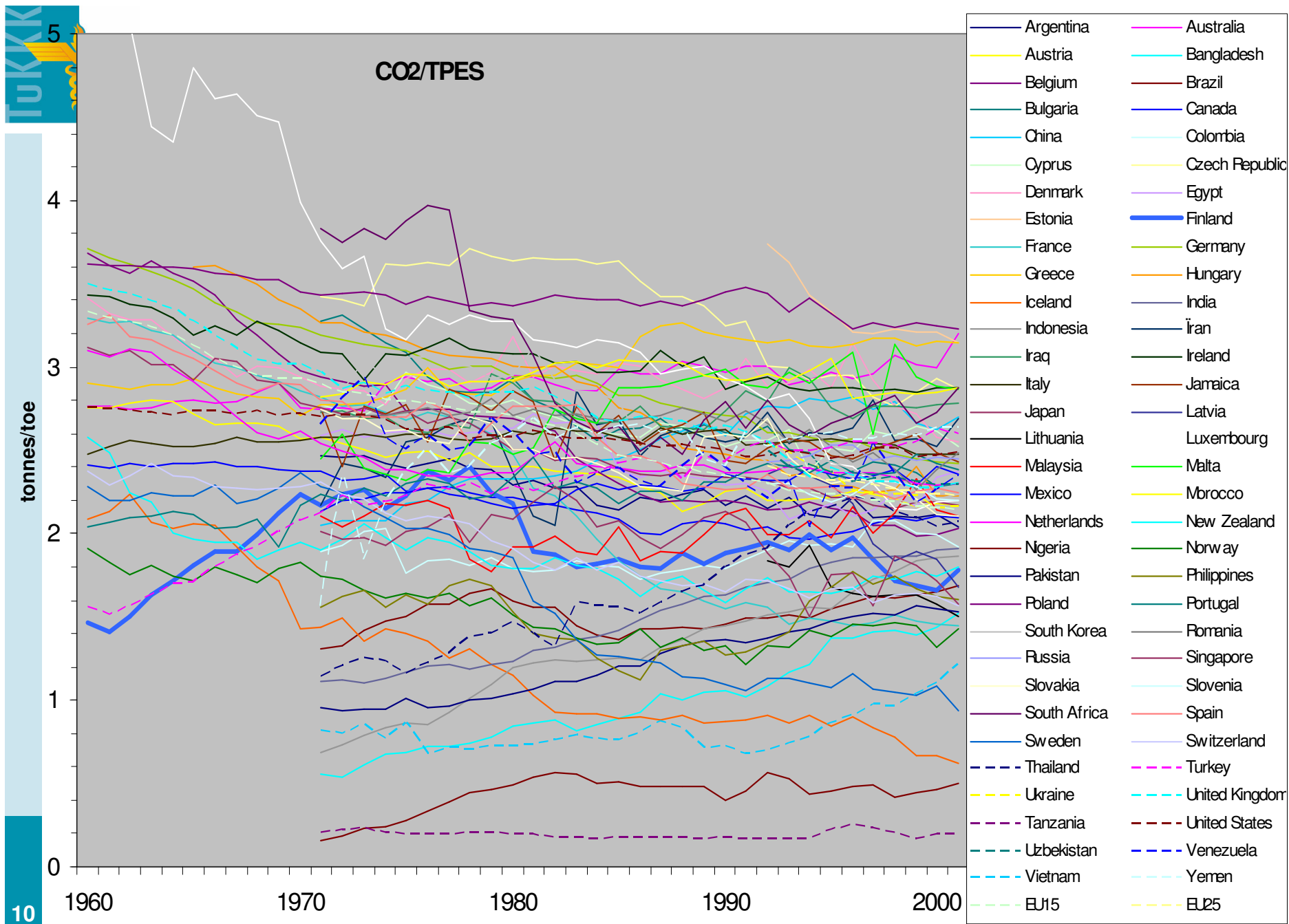

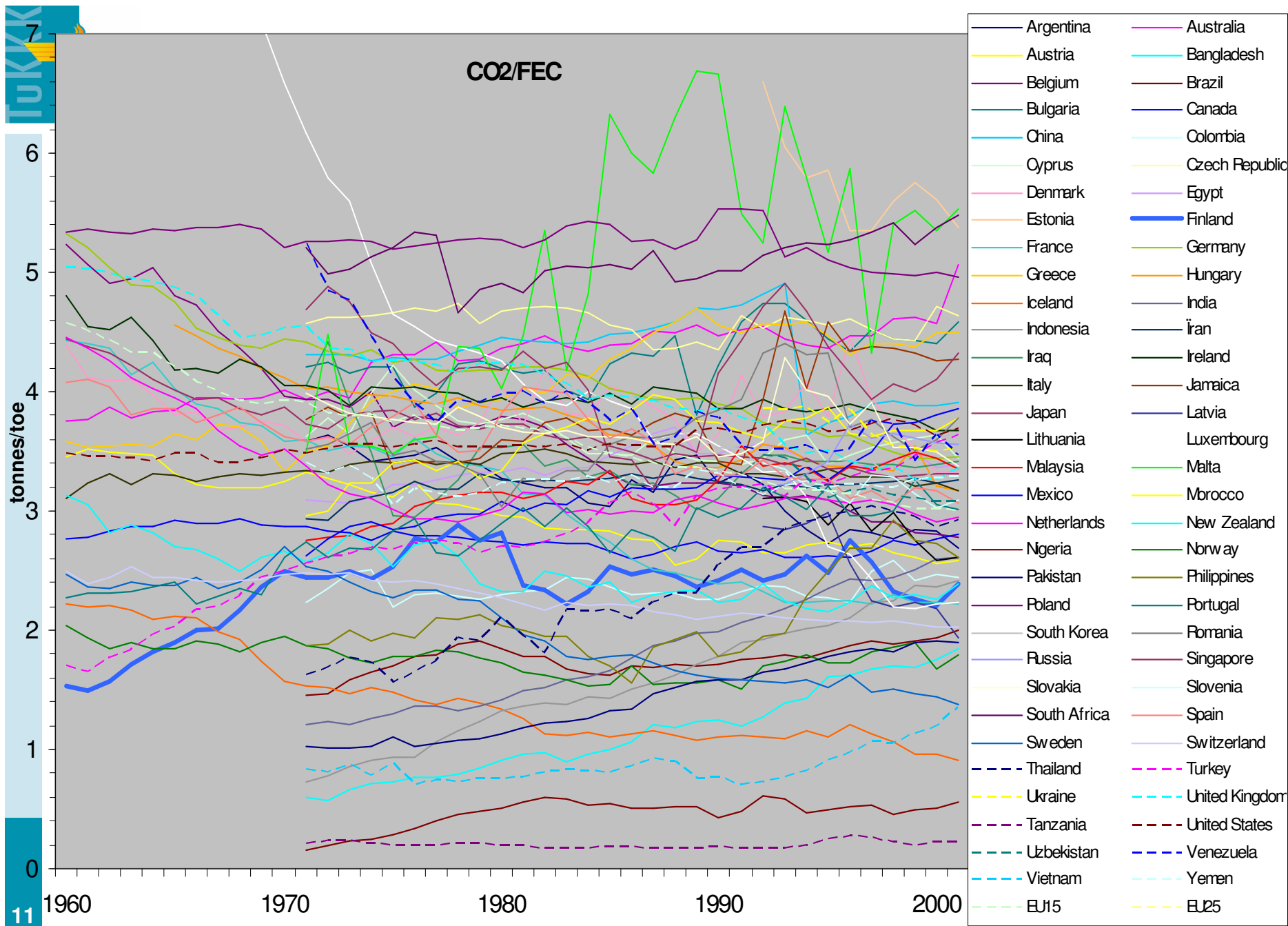
TUKK

FEC/TPES

- Argentina
- Austria
- Belgium
- Bulgaria
- China
- Cyprus
- Denmark
- Estonia
- France
- Greece
- Iceland
- Indonesia
- Iraq
- Italy
- Japan
- Lithuania
- Malaysia
- Mexico
- Netherlands
- Nigeria
- Pakistan
- Poland
- South Korea
- Russia
- Slovakia
- South Africa
- Sweden
- Thailand
- Ukraine
- Tanzania
- Uzbekistan
- Vietnam
- EU15
- Australia
- Bangladesh
- Brazil
- Canada
- Colombia
- Czech Republic
- Egypt
- Finland
- Germany
- Hungary
- India
- Iran
- Ireland
- Jamaica
- Latvia
- Luxembourg
- Malta
- Morocco
- New Zealand
- Norway
- Philippines
- Portugal
- Romania
- Singapore
- Slovenia
- Spain
- Switzerland
- Turkey
- United Kingdom
- United States
- Venezuela
- Yemen
- EU25

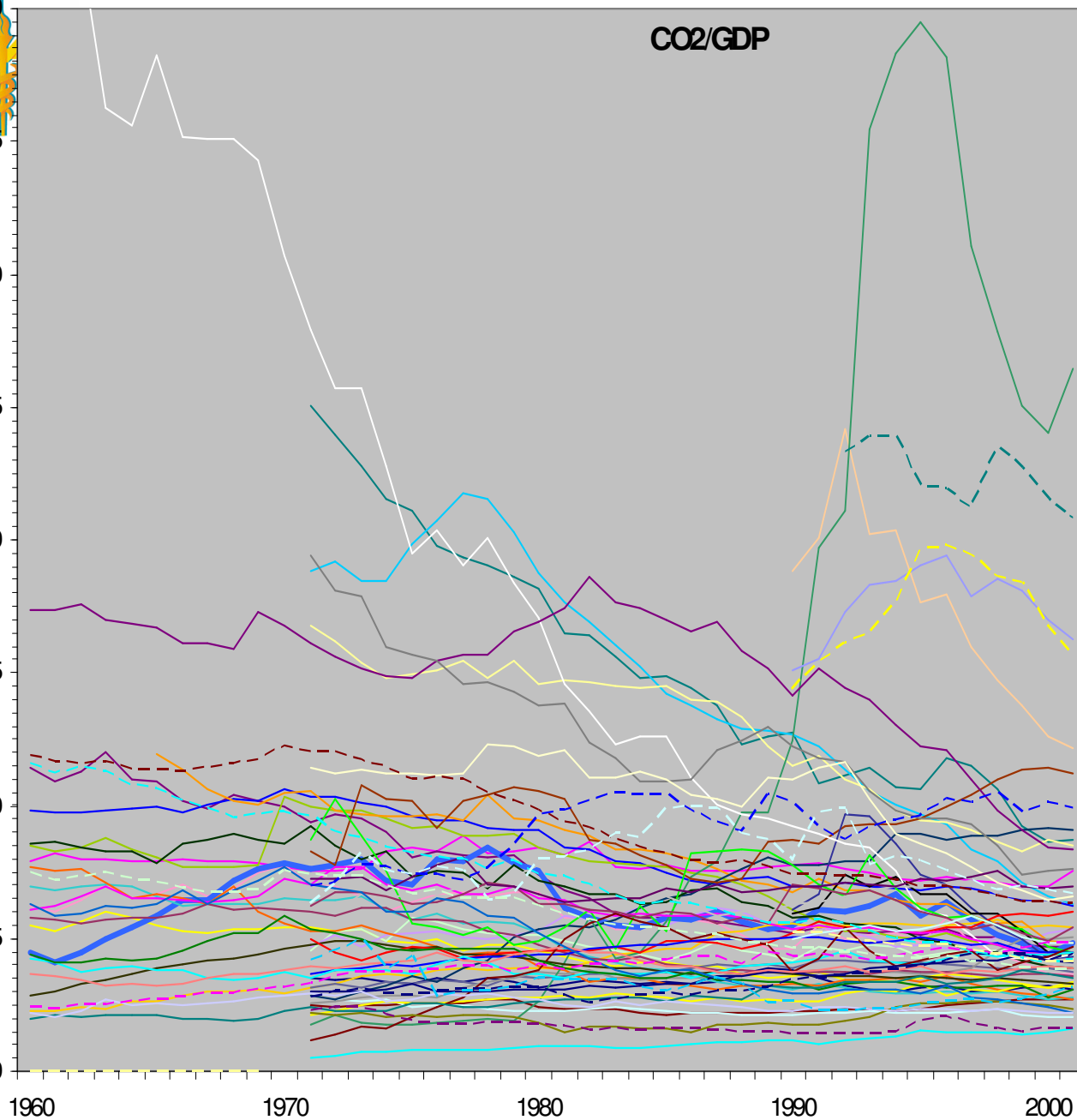
7
6
5
4
3
2
1
0

11

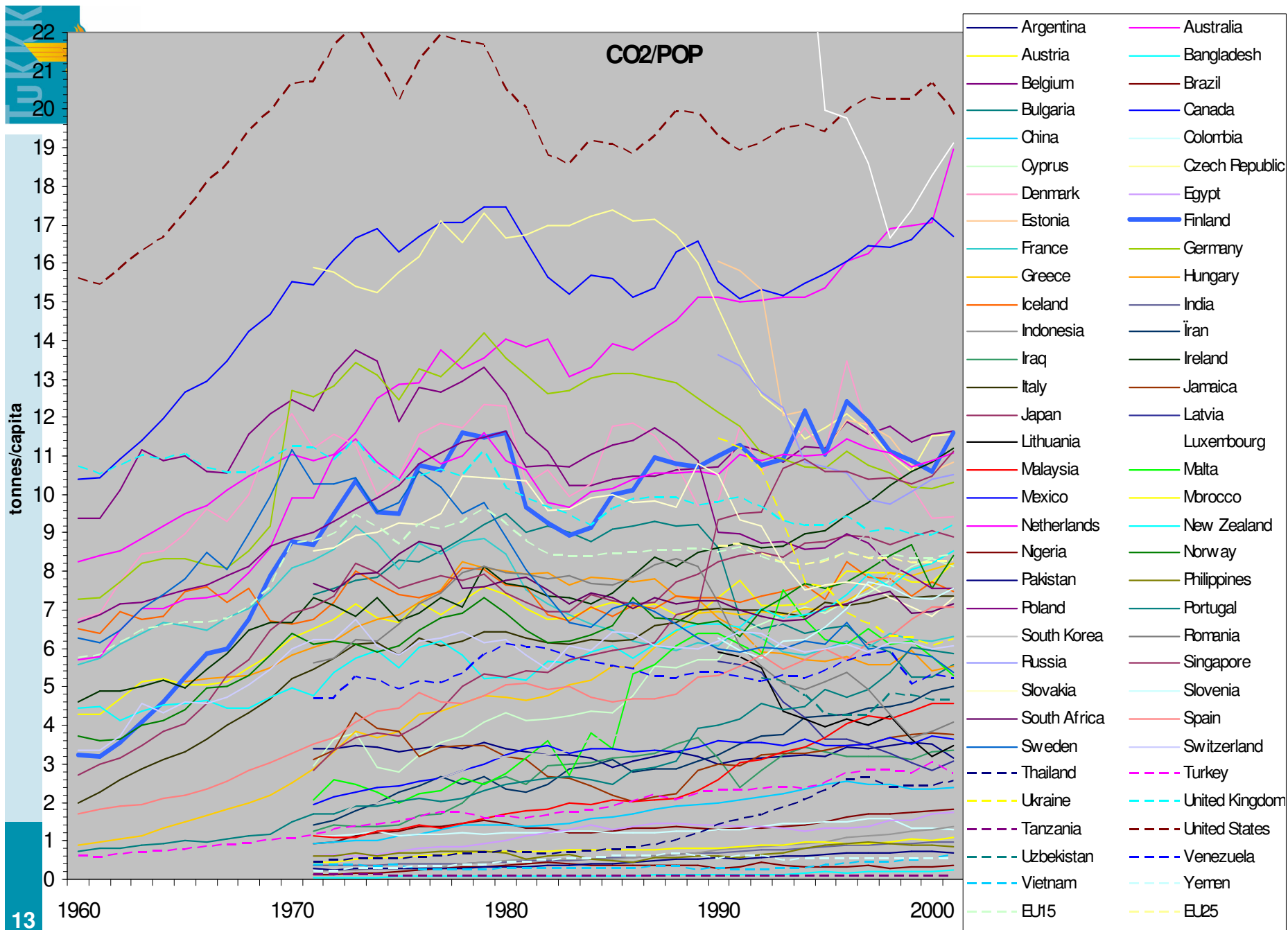

tonnes/1000 USD

CO₂/GDP

Argentina	Australia
Austria	Bangladesh
Belgium	Brazil
Bulgaria	Canada
China	Colombia
Cyprus	Czech Republic
Denmark	Egypt
Estonia	Finland
France	Germany
Greece	Hungary
Iceland	India
Indonesia	Iran
Iraq	Ireland
Italy	Jamaica
Japan	Latvia
Lithuania	Luxembourg
Malaysia	Malta
Mexico	Morocco
Netherlands	New Zealand
Nigeria	Norway
Pakistan	Philippines
Poland	Portugal
South Korea	Romania
Russia	Singapore
Slovakia	Slovenia
South Africa	Spain
Sweden	Switzerland
Thailand	Turkey
Ukraine	United Kingdom
Tanzania	United States
Uzbekistan	Venezuela
Vietnam	Yemen
EU15	EU25

CO₂-päästöjen dekompositioanalyysi

$$CO_2 = \frac{CO_2}{GDP} \times GDP$$

$$CO_2 = \left(\frac{CO_2}{TPES} \times \frac{TPES}{GDP} \right) \times GDP$$

$$CO_2 = \left(\frac{CO_2}{TPES} \times \left(\frac{TPES}{FEC} \times \frac{FEC}{GDP} \right) \right) \times GDP$$

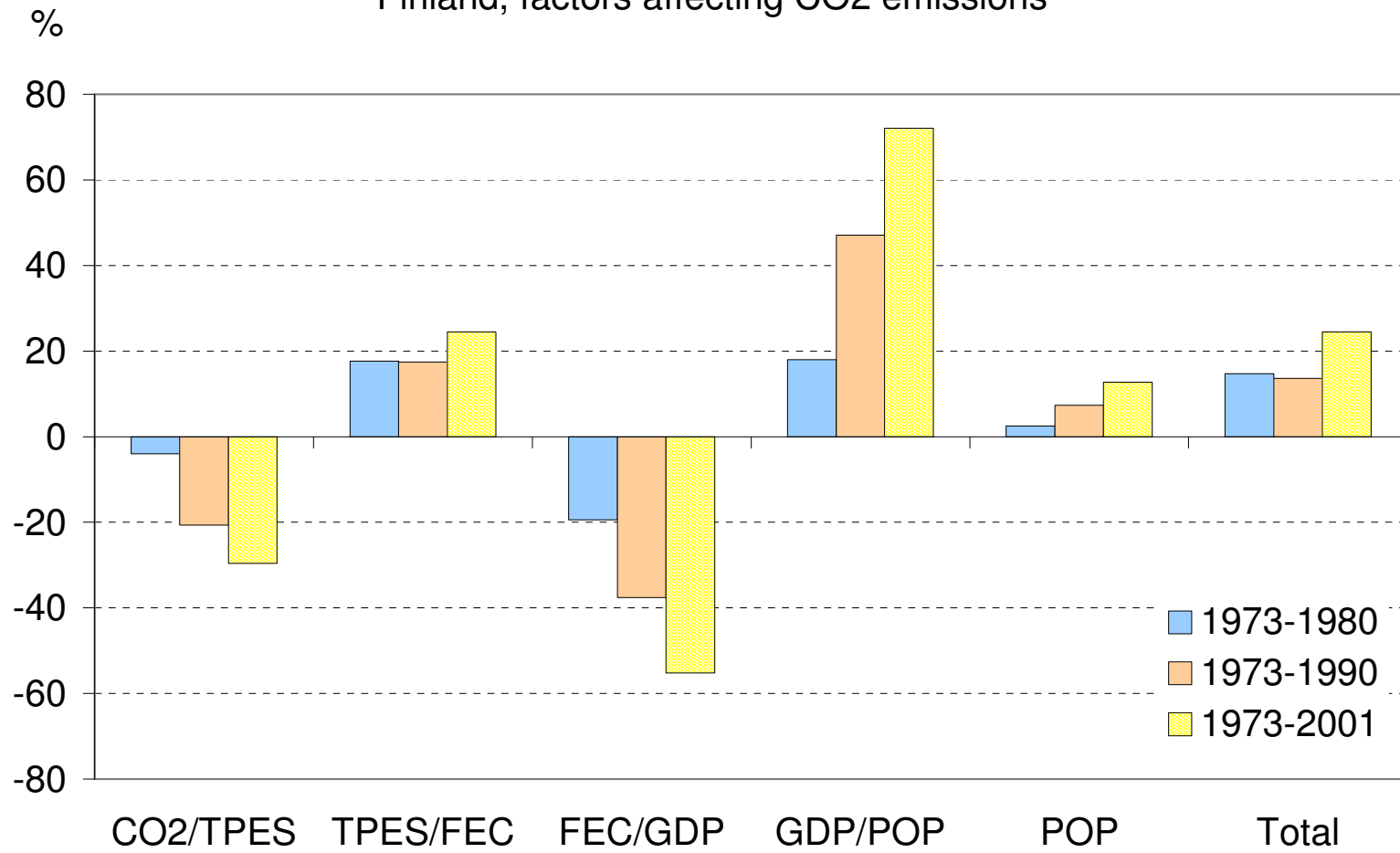
$$CO_2 = \left(\frac{CO_2}{TPES} \times \left(\frac{TPES}{FEC} \times \frac{FEC}{GDP} \right) \right) \times \left(\frac{GDP}{POP} \times POP \right)$$

Hiilidioksidipäästöihin vaikuttavat tekijät

- CO_2/TPES (energiajärjestelmän hiilidioksidi-intensiteetti)
 - vaikutus riippuu ensisijaisesti primäärienergiälähteiden valinnasta
- TPES/FEC (energian muuntojärjestelmän tehokkuus)
 - vaikutus riippuu esim. siirtymisestä polttoaineista sähkön käyttöön, erillistuotannosta yhteistuotantoon (tai päinvastoin)
- FEC/GDP (kansantalouden energiaintensiteetti)
 - vaikutus riippuu monista tekijöistä, esim. tuotantorakenteen muutoksesta tai teknologisesta muutoksesta tuotannollisten sektoreiden sisällä
- GDP/POP (elintaso)
 - vaikutus riippuu ensisijaisesti taloudellisesta kasvusta
- POP (väkiluku)
 - vaikutus riippuu väestönkasvusta

Finland, factors affecting CO2 emissions

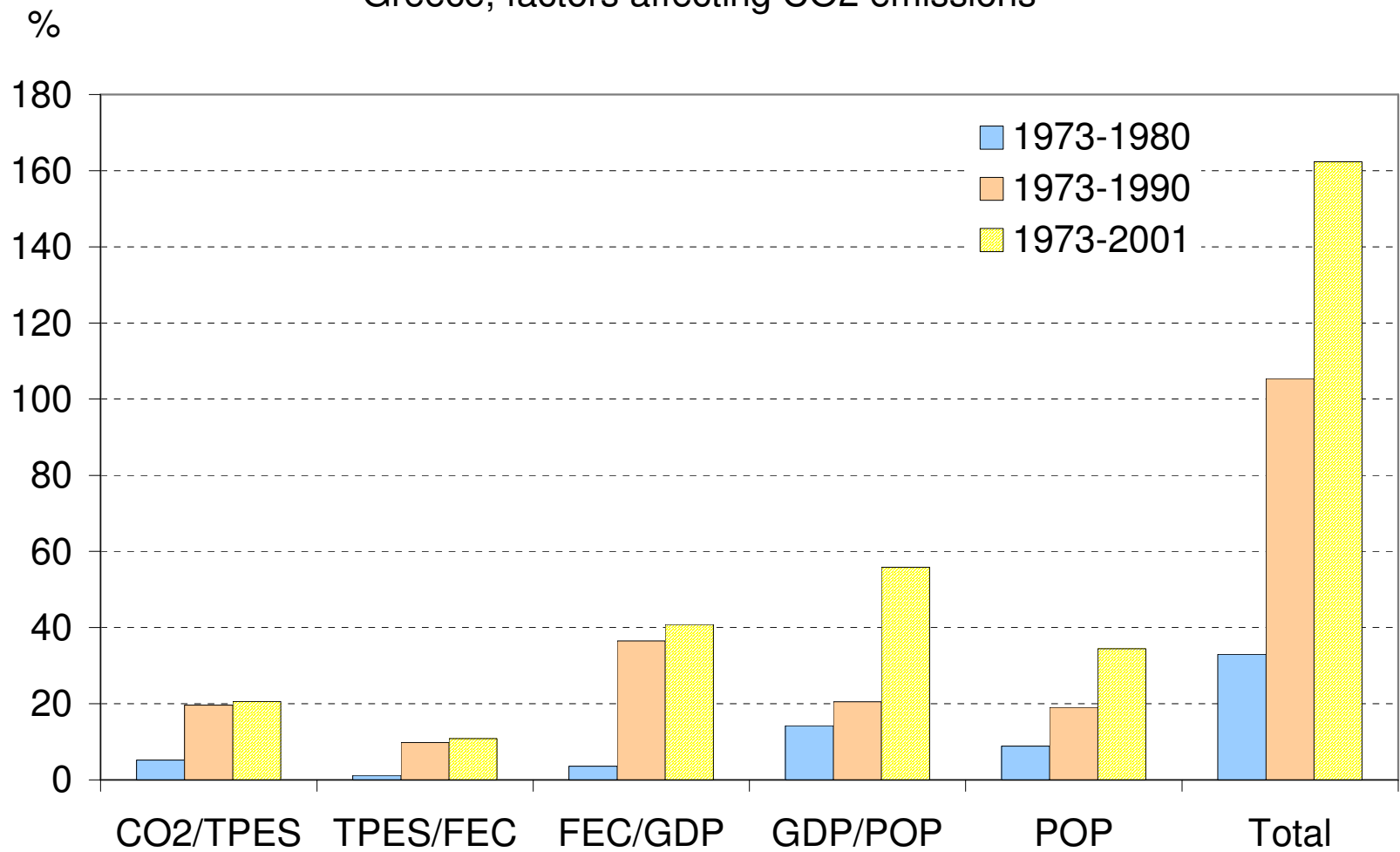
France, factors affecting CO2 emissions

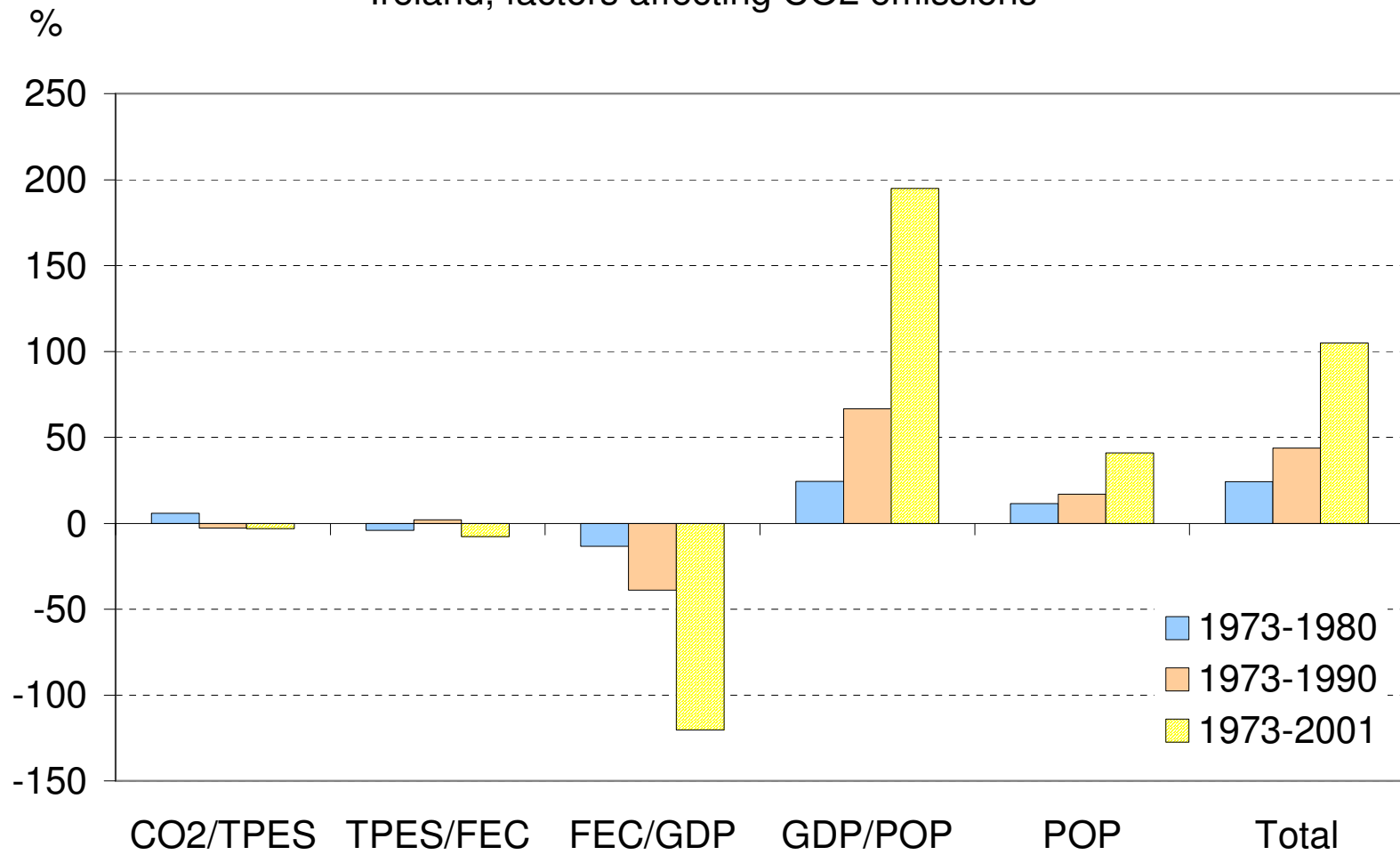
Sweden, factors affecting CO2 emissions

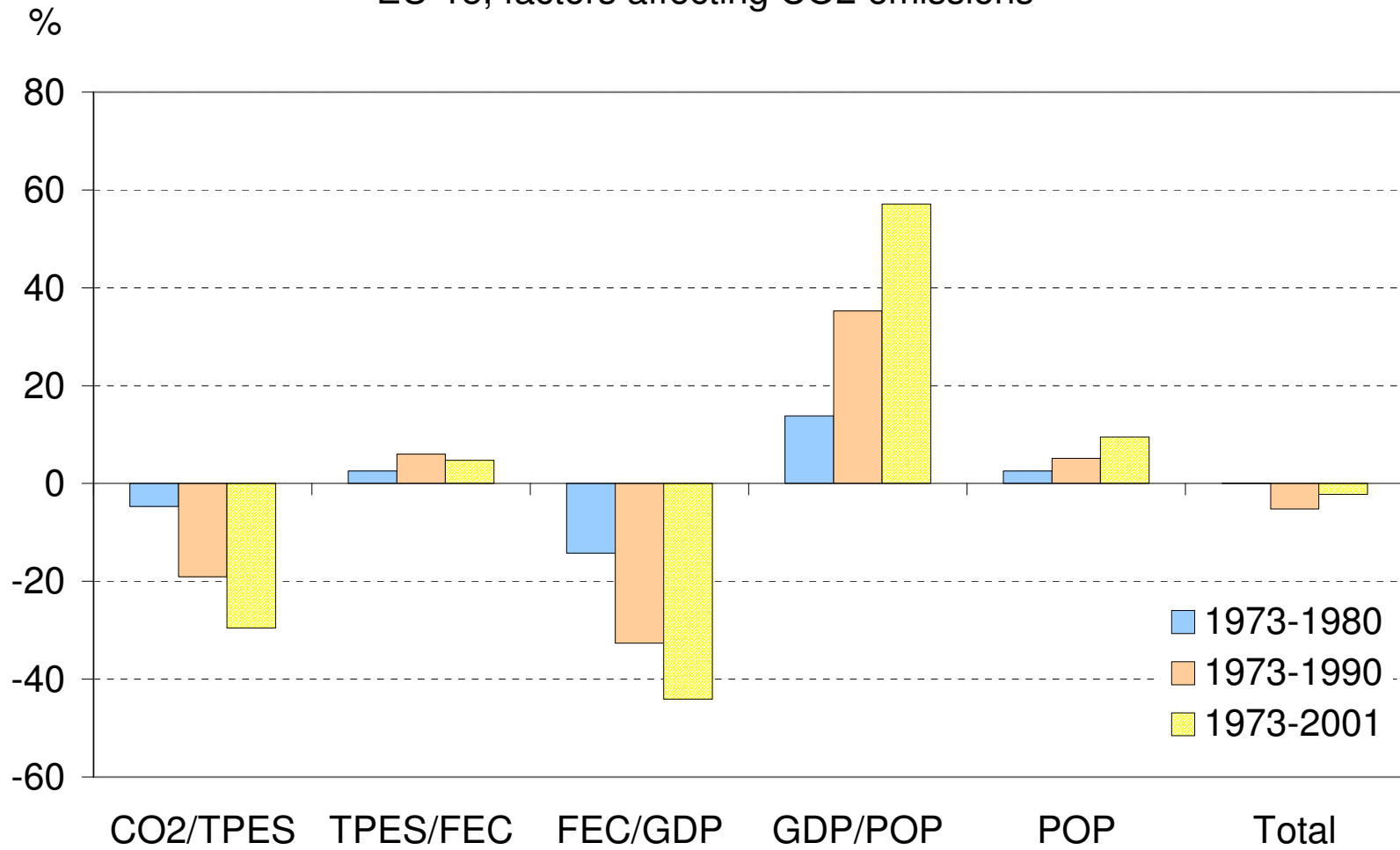
Greece, factors affecting CO2 emissions

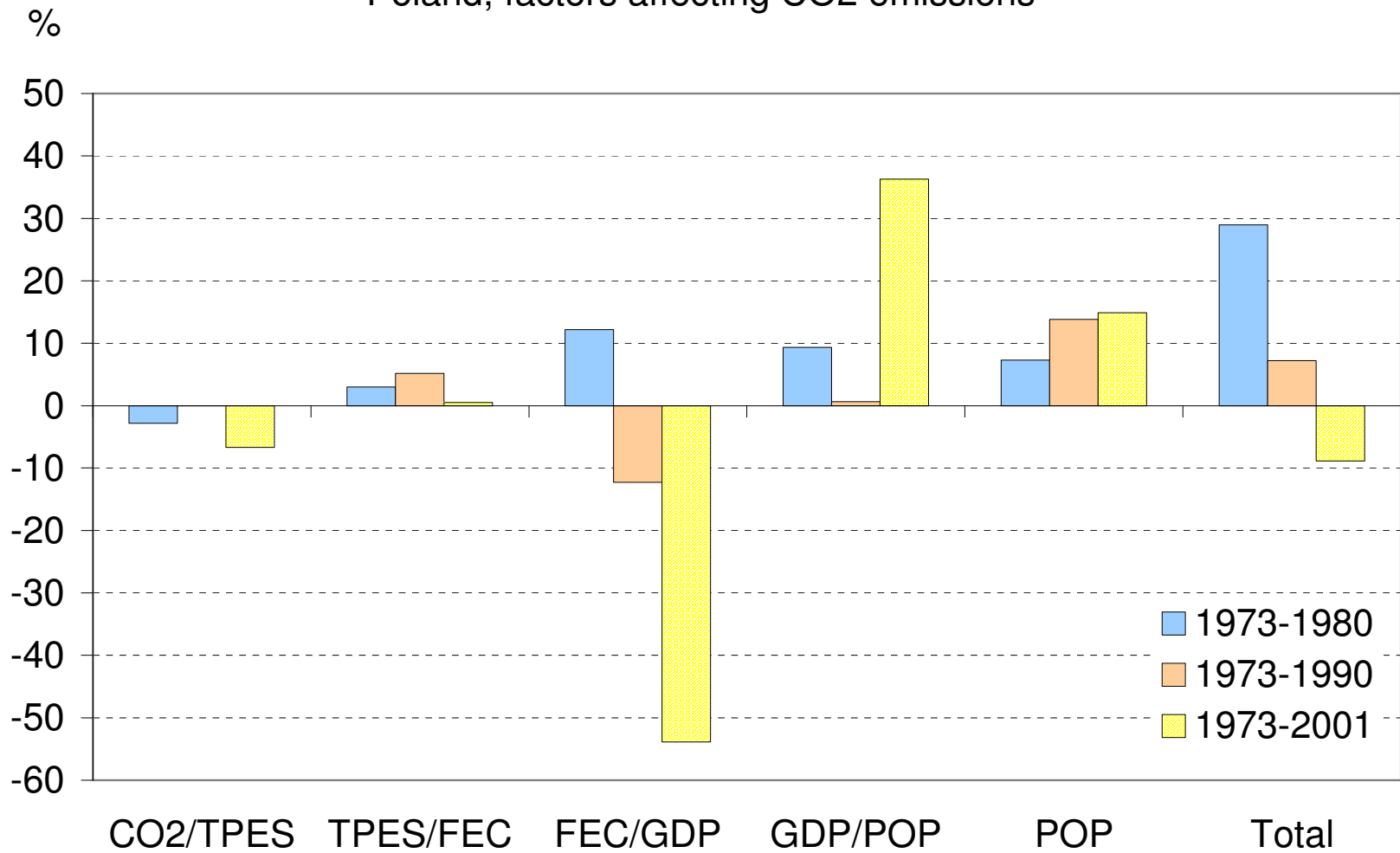
Ireland, factors affecting CO2 emissions

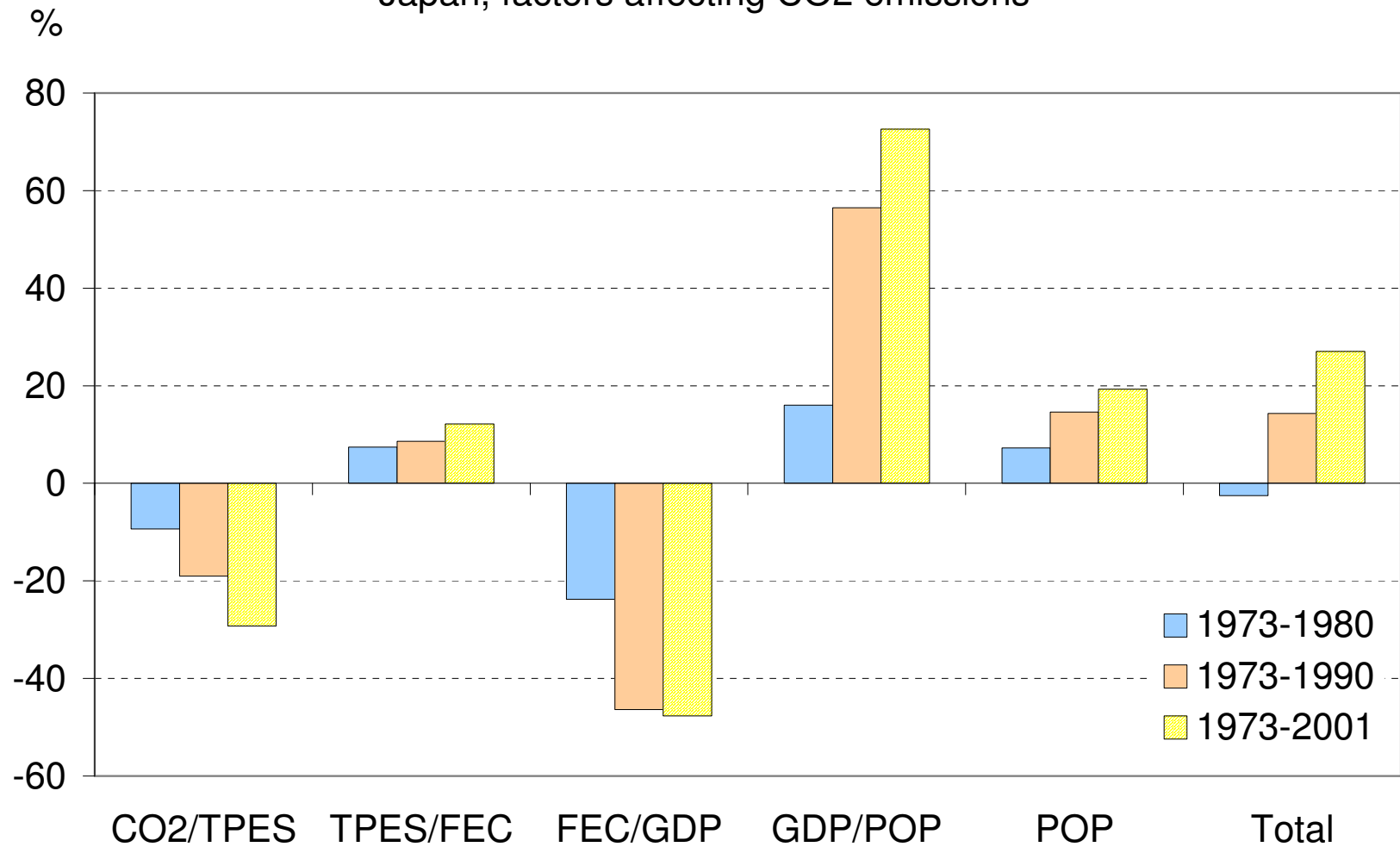
EU-15, factors affecting CO2 emissions

Poland, factors affecting CO2 emissions

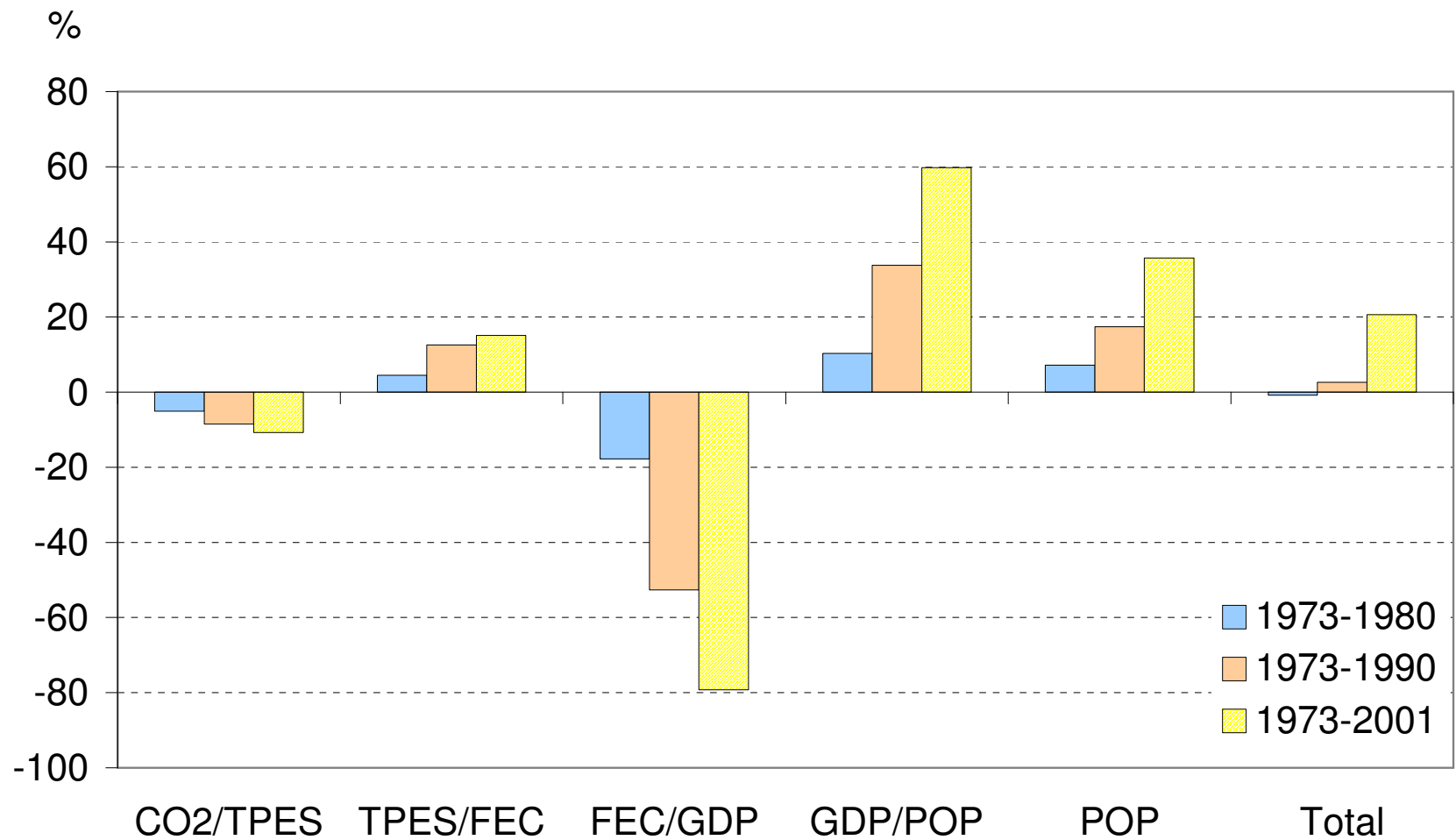

Japan, factors affecting CO2 emissions

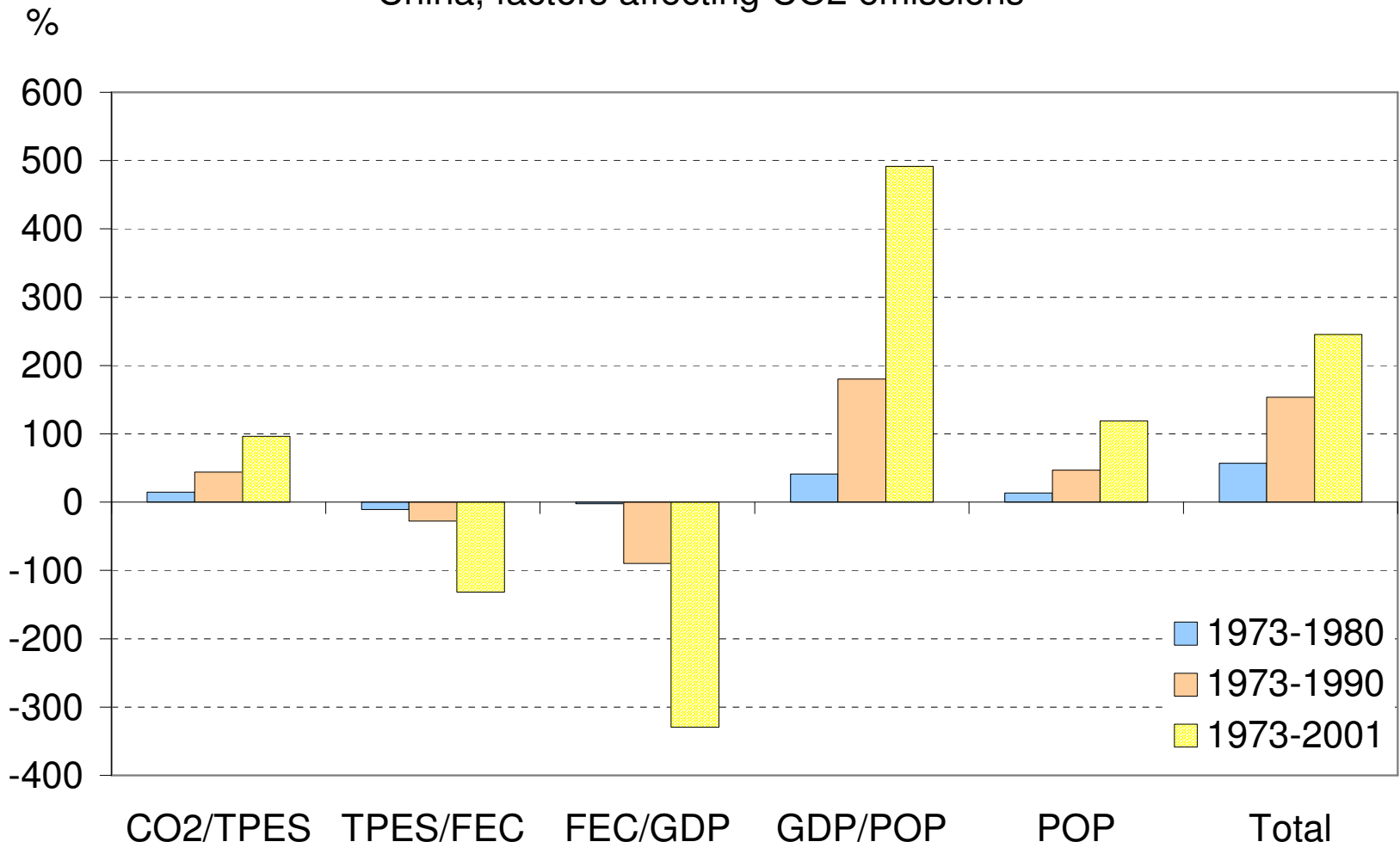

United States, factors affecting CO2 emissions

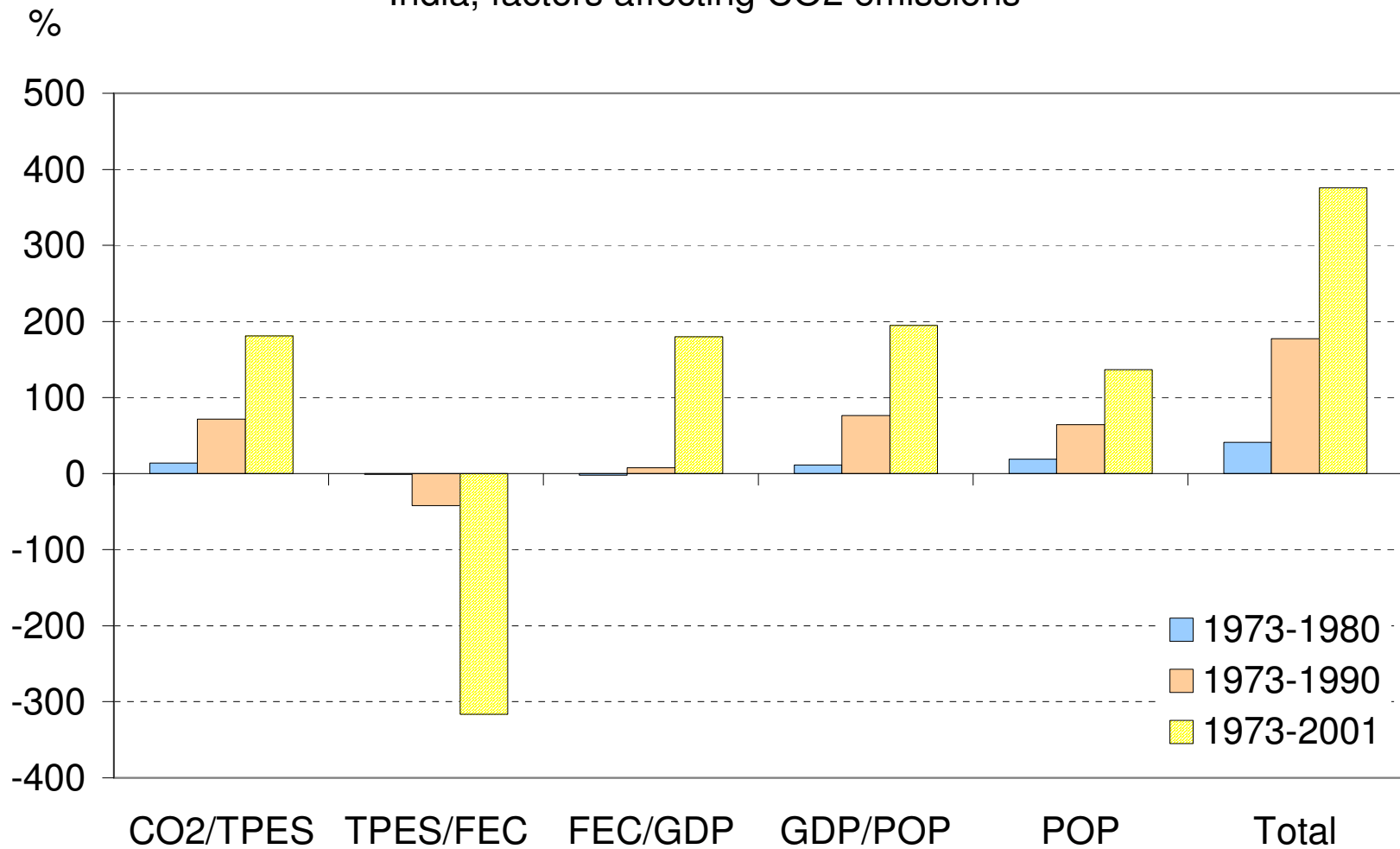

China, factors affecting CO2 emissions

India, factors affecting CO2 emissions

Päätelmiä

- Elinkeinoelämän edustajat ja valtion virkamiehet ovat pyrkineet luomaan kuvaa Suomesta energiatehokkuuden mallimaana, erityisesti YK:n ilmastopimusneuvottelujen yhteydessä.
- Kansainväliset vertailut tukevat tätä kuvaa parhaiten energian käytön hiilidioksidi-intensiteetin osalta – sen suhteellinen alhaisuus ei kuitenkaan ole varsinaisen ilmastopolitiikan tulosta. Monilla muilla indikaattoreilla Suomea ei voi pitää erityisen energiatehokkaana, esimerkiksi henkeä tai bkt-yksikköä kohti laskien energiankulutus on edelleen varsin korkea. Myöskään energiajärjestelmän hyötysuhdetta kuvaava FEC/TPES-indikaattori ei ole kansainvälisesti kovin hyvä.
- Hypoteesi: energiatehokkuudella ei ole kovin vakiintunutta merkitystä yhteiskunnallisessa keskustelussa – siksi merkitykseen on mahdollista vaikuttaa!